

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَمَّتْ بِرْتَر، گار بپیش تر

بِناَمِ خدایِ کَرِبانِ آفرید

سَخَنِ کَتَمَنِ اَندَر زَبانِ آفرید^۱

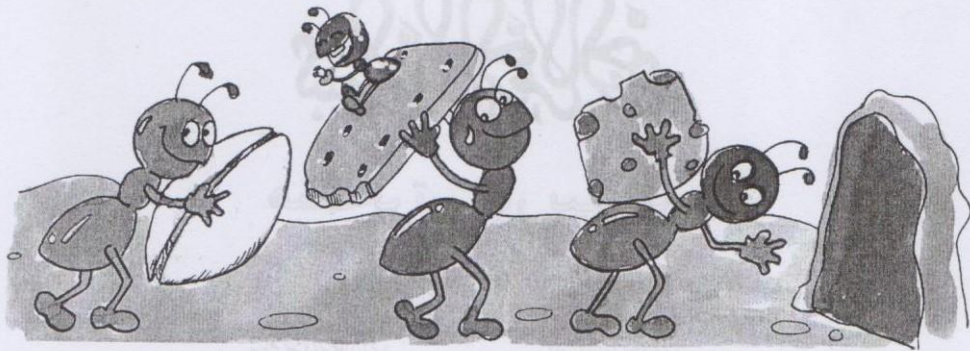
با سلام به شما دانش‌آموزان گرامی!

شما تا به حال سوار قطار شده‌اید؟ و یا قطار دیده‌اید؟ امروز می‌خواهیم قطار جدیدی را به شما معرفی کنیم. آن قطار معمولی نیست بلکه قطاری از مورچه‌ها است که پشت سر هم در یک صف طولانی حرکت می‌کنند تا دانه‌ها را به لانه خود ببرند. آن‌ها موجودات بسیار پُرکاری هستند. به این شعر در باره مورچه‌های پُرکار توجه کنید.

مورم و دانه می‌برم	دانه به لانه می‌برم
به هر طرف رو می‌کنم	روی زمین بو می‌کنم
این ور و آن ور می‌روم	این سر و آن سر می‌روم
کوشش و دست و پا کنم	تا خوردنی پیدا کنم
کارم پر از دردسر است	بار از خودم سنگین تر است
هر جا که با یاران رویم	خط سیاهی می‌شویم
با کوشش و با کار خود	پر می‌کنیم انبار خود
تا چون زمستان می‌رسد	با برف و بوران می‌رسد
مشکل نباشد زندگی	در سختی بارندگی ^۲

^۱ سعدی

^۲ عباس یمنی شریف.

خوب حالا به چند سؤال پاسخ دهید.

بهار و تابستان

۱. مورچه‌ها در چه فصلی دسترسی به غذا و دانه دارند؟

زمستان

۲. در چه فصلی با سختی زندگی روبه‌رو هستند؟

برای برخورد با سختی‌ها چه می‌کنند؟ احسنت، با کوشش و تلاش بسیار و برداشتن

بارهای سنگین و انبار کردن دانه، خود را برای روزهای سرد زمستان آماده می‌سازند.

خوب به نظر شما، ما انسان‌ها چه باید بکنیم؟ چگونه می‌توانیم به هدف‌هایمان

برسیم؟ به این حرفی که می‌نویسم دقت کنید!

م

به اول شخص چه می‌گویند؟ **من** پس هر کس باید کارهایش را خودش انجام دهد.

البته مواظب خطرها باشد تا به **میں** برخورد نکند.

در این راه همچون، پیامبر اسلام، یعنی حضرت محمد **امین** در برابر سختی‌ها، استقامت

ورزد

و به خدا اعتماد کند و کارهایش را **همین** حالا انجام دهد و به امروز و فردا نیندازد.

بالاخره دارای **همت** بلند و اراده قوی باشد و از سختی‌ها نهراسد.

آیا می‌دانید همت به چه معنا است؟ همت یعنی این که انسان هدفی را در نظر

بگیرد که بخواهد به آن برسد و در این راه ثابت قدم باشد و پایداری بورزد. همین امر

^۱ مربی در این هنگام از مهارت بازی با کلمات استفاده می‌کند. بدین صورت که حرف «م» را وسط تخته می‌نویسد و سپس در ضمن صحبت کردن، در حالی که در یک دست ماژیک، یا گچ و در دست دیگر تخته پاک کن دارد، فقط با تغییر در حروف، کلمه جدید را می‌نویسد.

ارزش دارد. آری هر کسی به جایی رسیده است، دارای همت بلندی بوده است. در باره همت بلند و جایگاه آن سخنان زیبایی از حضرت علی علیه السلام به ما رسیده است که در ضمن این کارت‌ها با آن آشنا می‌شویم. حالا به این کارت‌ها خوب دقت کنید.

به فرموده امام علی علیه السلام: هر کس به **همتش** شناخته می‌شود و کار **نیکو** و زیبا، خبر از **بلندی** همت او می‌دهد و ارزش هر انسان به **اندازه** همت او است. بنابراین **شرافت** و بزرگی هر کس به همت عالی و بلند او است. پس هرگز با افرادی که همت **پست** و کوتاهی دارند، **همنشین** نشو، چرا که بر آدمی اثر می‌گذارند. هنگامی که می‌خواهی به **اهداف** بلندت برسی، باید **جدی** باشی و سستی نکنی، چرا که به هدف نمی‌رسی. با همت بلند است که انسان به **بزرگی** می‌رسد. آن کس که از **نردبان** همت بالا نرود، مردم او را به بزرگی یاد نکنند و به دیده احترام ننگردند.

حالا می‌خواهم شما را با گروهی که در زندگی با همت‌های بلندشان توانستند کار بسیار بزرگی را انجام دهند، آشنا کنم. لابد شما آن‌ها را می‌شناسید. پس به این شعر توجه کنید.

یادتان به خیر

بچه‌های رنج و صبر و درد

بچه‌های مرد

بچه‌های همت و حماسه و شرف

بچه‌های بالغ نبرد^۲

^۱ کلمه‌های داخل کارت برگرفته از سخنان امام علی علیه السلام است: ۱- المرء بهيمته، ۲- الفعل الجميل ينبىء عن علو همته، ۳- قدر الرجل على قدر همته، ۴- الشرف بالهمم العاليه، ۵- من دنت همته فلاتصحبه، ۶- كن بعيد الهمم اذا طلبت، ۷- من رقى درجات الهمم عظمتها الامم. (کتاب غررالحکم و دررالکلم، آمدی، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۶۱، جلد ۷، باب الهمه).

^۲ جواد محقق، کتاب فارسی پایه پنجم، ص ۱۳۲.

آری بچه‌های عزیز! دانش‌آموزان بسیجی به همراه سایر رزمندگان شجاع و دلیر در زمان دفاع مقدس، در دو سنگر مدرسه و جبهه با دشمن بعثی درگیر شدند و تمامی متجاوزان را از کشور اسلامی بیرون کردند. حالا شما در این زمان، باید از حداکثر توان خود استفاده کنید و سنگر مدرسه را حفظ کنید.

اکنون یکی از شما بیاید و این متن را برای بقیه بخواند.^۱

امام علی علیه السلام فرموده است: انس و همدلی با علم و دانش، نشانه ارزش و فضیلت همت است.^۲

بنابراین ما دانش‌آموزان نباید به کم راضی باشیم، بلکه تلاش زیادی برای تحصیل دانش بکنیم و فرصت‌ها را از دست ندهیم، چرا که با از دست دادن وقت، دیگر آن را به دست نمی‌آوریم. برای همین در زمان‌هایی که حتی درس نداریم، باید به مطالعه پردازیم و یا فعالیتی انجام دهیم که به دانش خود بیفزاییم و بتوانیم نیروی مفیدی برای جامعه خود باشیم.

با تشکر از دوست خوبمان که این پیام را برای ما قرائت کرد.

راستی آیا می‌دانید چه چیزی موجب می‌شود که انسان از رسیدن به هدف‌های

بلندش دست بردارد؟ امام صادق علیه السلام در این باره جمله زیبایی دارد که با کمک شما می‌خواهم آن را به دست آوریم. ابتدا شما به سؤال‌هایی که می‌پرسم، پاسخ دهید. سپس حروف جواب‌ها را داخل جدول قرار می‌دهیم. آن‌گاه با سعی و تلاش شما به قسمتی از پیام می‌رسیم که با آن می‌توانیم جمله امام صادق علیه السلام را کامل کنیم.

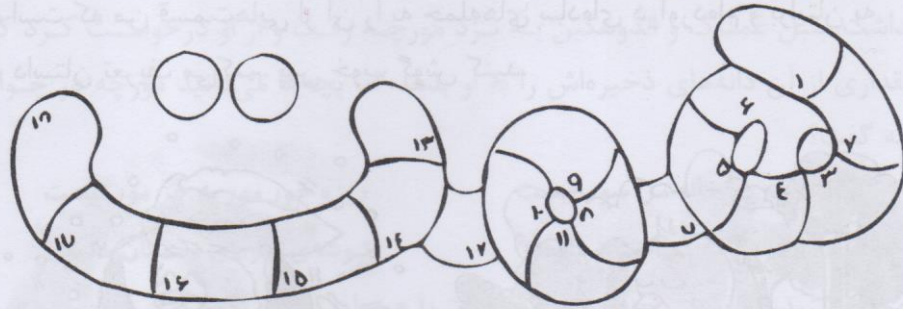
امام صادق علیه السلام فرموده است:^۳ سه چیز است که انسان را از رسیدن به اهداف بلندش باز می‌دارد، و..... و نداشتن اعتماد به نفس.

^۱ مربی، متن را در اختیار یکی از دانش‌آموزان قرار دهد تا او قرائت کند.

^۲ قال علی علیه السلام: الانس بالعلم من نبل الهمه (ابن ابی الحدید، شرح نهج البلاغه، داراحیاء التراث العربی، ج ۲۰).

^۳ مربی حدیث امام صادق علیه السلام را در بالای تخته می‌نویسد و در زیر آن جدول را رسم می‌کند.

حالا جدول را رسم می‌کنم.

۱. به شغل و پیشه چه می‌گویند؟
 ۲. به نوشته‌ای که برای دیگران می‌نویسند، چه می‌گویند؟
 ۳. به کشته در راه خدا چه می‌گویند؟
 ۴. هنوز تنبل نشده است؟
 ۵. چابکی و زبردستی در کار را چه می‌گویند؟
 ۶. به هزار کیلوگرم چه می‌گویند؟
 ۷. حرف سی‌ام الفبا چیست؟
- کار (۱، ۲ و ۱۳)
نامه (۴، ۷ و ۱۴)
شهید (۵، ۳، ۱۶ و ۱۱)
تنب (۱۵، ۱۹ و ۶)
مهارت (۱۰، ۹، ۱۸، ۱۳ و ۱۷)
تن (۱۲ و ۲۰)
و (۸)

حالا نوبت به دست آوردن پیام است. با رمز عدد ۷ آن را به دست می‌آوریم. یعنی حرف اول را نوشته و هفت تا هفت تا می‌شماریم تا به پیام برسیم.

احسن. کوتاهی همت، نداشتن برنامه

حالا با این کلمه‌ها، جمله امام صادق علیه السلام را کامل می‌کنیم.

امام صادق علیه السلام فرموده است: سه چیز است که انسان را از رسیدن به اهداف بلندش باز می‌دارد: کوتاهی همت و نداشتن برنامه و نداشتن اعتماد به نفس.

با تشکر از شما بچه‌های پر تلاش! اگر یادتان باشد، اول برنامه شعری در باره فعالیت‌های مورچه برایتان خواندم. حالا می‌خواهم گفت و گوی بین بلبل با این مورچه را برایتان تعریف کنم. البته این گفت و گو را خانم پروین اعتصامی به شعر

^۱ دو حرف «مه» با هم در خانه ۱۴ نوشته می‌شود.

^۲ ثلاث يحجزن المرء عن طلب المعالي، قصر الهمه و قله الحيله و ضعف الرأى، علامه مجلسی، بحارالانوار، موسسه الوفاء، بیروت لبنان، ۱۴۰۴ هجری قمری، ج ۷۵، ص ۲۲۹، ح ۱۰۷.

سروده است که من قسمتهایی از آن را به جمله‌های ساده‌ای درآورده‌ام و برایتان به صورت داستان تعریف می‌کنم. پس خوب گوش کنید.

در فصل بهار، بلبل با دیدن چمن و شکوفه‌های درخت‌ها و منظره‌های زیبا، آواز سر داده بود و خوشحال و خندان از آن لحظه‌های پر نشاط بود که ناگهان چشمش به مورچه‌ای افتاد که در پای درختی مشغول جمع‌آوری دانه بود. به او گفت: آهای مورچه! الآن وقت استفاده از این هوای بهاری است. وقت بازی و نشاط است. چرا این قدر خودت را به زحمت انداخته‌ای؟ بهتر است تو هم خوش بگذرانی. مورچه در جواب گفت: «درست است که تو شادی و من در زحمت، اما این شادی تو زمانش کوتاه است و به زودی به پایان می‌رسد و نوبت سختی می‌رسد. چه خوب است که تو هم کمی به فکر آن زمان باشی و مشغول به کار شوی و برای خودت سرپناهی بسازی و برای آن زمان غذا فراهم کنی تا محتاج دیگران نباشی و با رفاه و آسودگی، زمستان را پشت سر بگذاری.»

ما هنر اندوخته‌ایم و تو عار

تو به سخن تکیه کنی، من به کار

می‌بردش فتنه باد خزان

گل دو سه روزی است تو را میهمان

اما بلبل به حرف او گوش نکرد و همچنان به بازیگوشی خود ادامه داد تا این که فصل پاییز رسید. دیگر خبری از آن گل‌ها و چمن نبود، بلکه برگ‌های درخت‌ها زرد

شد. کم کم نوبت به سردی زمستان رسید و دیگر هیچ غذایی برای خوردن وجود نداشت. بلبل غمناک و اندوهگین به نزد مورچه رفت و از او درخواست کرد که مقداری از آن دانه‌های ذخیره‌اش را به او بدهد. اما بچه‌ها می‌دانید مورچه در جواب چه گفت؟

گفت که در خانه مرا سوز نیست
ریزه خور مور به جز مور نیست

دانه و قوتی که در انبان ماست
توشه‌ی سرمای زمستان ماست^۱

پس از شنیدن داستان چند دعا می‌کنم. شما هم بلند آمین بگویید.

خدایا! کیست که نیازمند تو نباشد؟ کیست که بی‌لطف و هدایت تو، سعادت و موفقیت را در نیاید؟ خدایا! بر ما کمک کن تا راه راستی و درستی را پوییم!

پروردگارا! یاری ما کن تا با هستی بلند، همواره کارهای مورد پسند تو را انجام دهیم.

بارالها، توفیق دانش‌اندوزی بیشتر عنایت بفرما!

خدایا، تبلی و سستی را از ما دور بگردان!

خدایا، در حضور امام زمان شتاب بفرما!

خدایا، خدایا تا انقلاب مهدی، خاندانی رهبر محافظت بفرما!